

YOSH AVLODGA TARIXNI SEVDIRISH VA MILLIY MEROSNI ASRAB AVAYLASHDAGI AHAMIYATI

*Namangan viloyati tarixi va madaniyati davlat
muzeyi hodimi: **Qosimjonova Sadoqat***

Annotatsiya: Ushbu maqolada yosh avlodga tarixni sevdish va milliy merosni asrab-avaylashning ma'naviy-ma'rifiy hamda tarbiyaviy ahamiyati yoritiladi. Tarixiy bilimlar yoshlarning milliy o'zligini anglashida, vatanparvarlik va fuqarolik mas'uliyatini shakllantirishda muhim omil hisoblanadi. Milliy meros - moddiy va nomoddiy boyliklar yig'indisi bo'lib, uni asrab-avaylash kelajak avlodga tarixiy haqiqatni to'liq yetkazish, madaniy uzviylikni saqlash va millatlararo totuvlikni mustahkamlashga xizmat qiladi. Maqolada ta'lim jarayonida tarixni qiziqarli metodlar orqali o'rgatish, muzey va tarixiy obidalar bilan tanishtirish, milliy qadriyatlarni targ'ib qilish orqali yoshlarning tarixiy tafakkuri va ma'naviy dunyosini boyitish yo'llari tahlil qilinadi.

Kalit so'zlar: tarixni sevdish, milliy meros, yosh avlod tarbiyasi, milliy qadriyatlar, vatanparvarlik, tarixiy xotira, ma'naviy meros.

Kirish

Har bir millatning mustahkam ma'naviy poydevorini uning tarixiy xotirasi va boy milliy merosi tashkil etadi. Tarix -bu faqat o'tgan voqealar majmui emas, balki kelajakni qurishda ilhom manbai, xatolardan saboq chiqarish vositasi va milliy o'zlikni anglashning eng muhim kalitidir. Shu bois, yosh avlodga tarixni sevdish nafaqat ularning bilim doirasini kengaytiradi, balki ularda Vatanga sadoqat, xalqiga hurmat va milliy qadriyatlarga e'tibor ruhini shakllantiradi. Tarixni sevdish -bu o'tmishdan faxrlanish, ajdodlar merosini qadrlash va uni asrab-avaylashga intilish demakdir.

Milliy meros esa ajdodlardan avlodlarga o'tadigan bebaho boylik bo'lib, u moddiy va nomoddiy shakllarda namoyon bo'ladi. Moddiy merosga tarixiy obidalar, me'moriy yodgorliklar, qadimiy qo'lyozmalar va san'at asarlari kirsa, nomoddiy merosga urf-odatlar, an'analar, xalq og'zaki ijodi, milliy qo'shiqlar, raqslar va hunarmandchilik mahsulotlari kiradi. Bularning barchasi birgalikda xalqning asrlar davomida yaratgan ma'naviy boyligini tashkil etadi. Ushbu merosni asrab-avaylash va yosh avlodga yetkazish -har bir fuqaroning, xususan, pedagog va ziyolilarning muqaddas burchidir.

Bugungi globallashtirish sharoitida milliy merosni asrash yanada dolzarb masalaga aylanmoqda. Jahon miqyosida madaniy almashinuv kuchayib borayotgan bir paytda ayrim milliy qadriyatlar unutilish yoki o'zgarish xavfi ostida qolmoqda. Shu nuqtai nazardan, tarixiy obidalarini restavratsiya qilish, muzeylar faoliyatini rivojlantirish, milliy san'at va urf-odatlarini keng targ'ib qilish, shuningdek, yoshlarni shu jarayonga faol jalb etish juda

muhimdir. Tarixni sevdirish orqali milliy merosni asrash osonlashadi, chunki tarixni sevgan inson o'z merosini qadrlaydi, uni yo'qotishga befarq qarab turolmaydi.

Ta'lim jarayonida tarixni o'rgatishning zamonaviy metodlarini qo'llash, interaktiv darslar, muzey va tarixiy obidalar bo'ylab ekskursiyalar, tarixiy filmlar va hujjatli ko'rsatuvlardan foydalanish yoshlarning tarixga bo'lgan qiziqishini oshiradi. Bundan tashqari, milliy bayramlar, xalq o'yinlari, an'anaviy san'at va madaniyat tadbirlarini tashkil etish orqali ular o'z milliy ildizlarini chuqurroq anglaydilar.

Shunday qilib, yosh avlodga tarixni sevdirish va milliy merosni asrab-avaylash -bu nafaqat madaniy vazifa, balki milliy xavfsizlik, ma'naviy barqarorlik va kelajak avlodning komil inson bo'lib voyaga yetishida hal qiluvchi omildir. Mazkur masala bo'yicha tizimli ishlar olib borish, ilmiy asoslangan dasturlar ishlab chiqish va jamoatchilikni keng jalb etish orqali biz o'z o'tmishimizni kelajak uchun ishonchli tarzda saqlab qolishimiz mumkin.

Yosh avlod tarbiyasida milliy qadriyatlarning o'rni va ta'siri Yosh avlod tarbiyasida milliy qadriyatlarning o'rni beqiyosdir. Har bir xalq o'zining ma'naviy merosini saqlab qolish va uni kelgusi avlodlarga yetkazish orqali milliy g'oyalarni mustahkamlaydi. Milliy qadriyatlar yoshlarga vatanparvarlik, odob-axloq, insoniylik kabi fazilatlarni singdiradi va ularning komil inson bo'lib yetishishiga yordam beradi. Oilada, maktabda va umuman jamiyatda milliy qadriyatlarni targ'ib qilish yoshlarda o'z tarixiga, milliy an'alariga hurmat uyg'otadi.

Yosh avlod tarbiyasida milliy qadriyatlarning o'rni haqida gapirganda, oilaning roli alohida ta'kidlanishi lozim. Ota-onalar farzandlariga milliy an'analarni o'rgatish, qadriyatlarni hurmat qilish va ularni hayot tarziga aylantirish orqali milliy ongni shakllantiradi. Shuningdek, maktab va ta'lim muassasalarida milliy qadriyatlar bo'yicha maxsus darslar, tadbirlar tashkil etilishi ham muhim omildir.

Bugungi globallashuv sharoitida milliy qadriyatlarni yosh avlod ongiga singdirish har qachongidan ham dolzarbdir. G'arb madaniyatining ta'siri ortib borayotgan bir paytda, milliy merosni asrab-avaylash va uni yoshlar orasida targ'ib qilish kelajak avlodning ma'naviy yetukligini ta'minlaydi.

Milliy qadriyatlarni kelajak avlodga yetkazishning zamonaviy usullari. Milliy qadriyatlarni kelajak avlodga yetkazish uchun zamonaviy ta'lim metodlaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Raqamli texnologiyalar, onlayn platformalar va innovatsion pedagogik yondashuvlar orqali milliy merosni yosh avlod ongiga singdirish samarali usul hisoblanadi. Shu bilan birga, ijtimoiy tarmoqlarda milliy qadriyatlarni targ'ib qilish, interaktiv darslar va virtual muzeylar tashkil etish orqali milliy merosni ommalashtirish mumkin.

Madaniy-ma'rifiy tadbirlar, teatr va kino orqali milliy qadriyatlarni ifodalash ham muhimdir. Shu bilan birga, milliy san'at va adabiyot namunalarini ommalashtirish, yoshlar orasida ijodiy to'garaklar va festivallar tashkil etish milliy merosni kelajak avlodga

yetkazishning samarali usullaridan biri hisoblanadi.

Globallashuv jarayonida milliy meros va qadriyatlarni asrab-avaylash muammolari. Bugungi kunda globallashuv jarayoni milliy meros va qadriyatlarning asrab-avaylanishiga jiddiy ta'sir ko'rsatmoqda. Texnologik taraqqiyot, madaniy almashinuvning jadallashuvi va globallashuvning kuchayishi natijasida milliy o'ziga xoslikni saqlash tobora qiyinlashmoqda. Ayniqsa, G'arb madaniyatining keng tarqalishi natijasida an'anaviy qadriyatlar ahamiyatini yo'qotish xavfi ostida qolmoqda.

Bunday vaziyatda milliy meros va qadriyatlarni himoya qilish uchun ta'lim va madaniyat sohasi yetakchi rol o'ynashi kerak. Davlat siyosati, milliy madaniyatni ommalashtirish va yosh avlodga an'anaviy qadriyatlarni singdirish bo'yicha samarali dasturlar ishlab chiqilishi lozim. Shuningdek, milliy san'at, adabiyot va urf-odatlarini targ'ib qilishda ommaviy axborot vositalaridan faol foydalanish zarur.

Xulosa. Milliy ma'naviy meros va qadriyatlar jamiyat hayotida muhim o'rin tutib, uning taraqqiyotini belgilovchi asosiy omillardan biridir. Ular yosh avlodni barkamol inson qilib tarbiyalashda, ijtimoiy hamjihatlikni mustahkamlashda va milliy o'ziga xoslikni saqlab qolishda muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi kunda globallashuv jarayonlari milliy qadriyatlarga tahdid solayotgan bir sharoitda, ularni asrab-avaylash va rivojlantirish masalasi dolzarb bo'lib qolmoqda. Shuning uchun ham milliy merosni o'rganish, tadqiq etish va keng targ'ib qilish kelajak avlodlar uchun beqiyos ahamiyat kasb etadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Aslamovna, B. S. (2023). Social Values and Social Norms. *Periodica Journal of Modern Philosophy, Social Sciences and Humanities*, 24, 61-65.
2. Berdikulova, S. A., & Gafurova, F. A. (2021). FACTORS THAT RAISE SOCIAL CONSCIOUSNESS IN THE SPIRITUAL DEVELOPMENT OF SOCIETY. *Экономика и социум*, (12-1 (91)), 139-142.
3. Jo'rayev, X. "Ma'naviyat asoslari." – Toshkent: O'zbekiston, 2019.
4. Berdikulova S.A., & Jamalova N.U. (2023). CORRELATION OF MANAGEMENT VALUES AND INDIVIDUAL SELF-CONSCIOUSNESS IN SOCIAL PHILOSOPHY. *Экономика и социум*, (1-2 (104)), 23-26.
5. Qosimov, B. "Milliy qadriyatlar va ularning rivojlanish tamoyillari." – Toshkent: Fan, 2021.
6. Бердикулова, С. А. (2022). Демократическое обновление страны: трансформация социальных норм. *Гражданское общество (Фуқаролик жамияти)*.